

Fòrum de debats:**LA XARXA ASSISTENCIAL: MOMENT ACTUAL I PERSPECTIVES.**

Organitzat per la "Plataforma per a la Millora de la Salut Mental".

Moderador:

Lluís Albaigès. Plataforma i Permanent de la Coordinadora CSMA.

Ponents:

- Dr. Albert Mariné. President Secció Col·legial de Psiquiatres.
- Sra. Teresa Marfull. Gerent de la Federació d'Associacions de Malalts Mentals de Catalunya (FECAFAMM).
- Sra. Nora Acosta. Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social.
- Sra. Ruth Sonabend. Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya.
- Sr. Manuel Puig. Director d'Infermeria de l'Institut de Psiquiatria (IAPS-IMAS).
- Sr. Félix Hernández. Representant d'ADEMM (Associació d'usuaris).
- Sr. Gabi Moreno. Representant d'Associació d'Auxiliars d'Infermeria en Salut Mental.

Nombre d'assistents: 70 persones aproximadament

Idees clau de les presentacions:

1. Lluís Albaigès: Fa la presentació de la plataforma, que en aquest debat intenta donar sortida a la proposta d'un debat obert entre les parts implicades en la salut mental. Els punts a destacar del model sanitari català segons la Plataforma són:

- El pes específic important de les empreses privades concertades.
- La persistència a la xarxa pública dels hospitals psiquiàtrics, que trobem en diferents etapes de reconversió.
- La relativa desconexió d'algunes unitats d'aguts dels hospitals generals de la Xarxa.
- La gran despesa psicofarmacològica.
- La poca coordinació entre les tres xarxes assistencials (adults, infantil i drogues) i les mancances en el camp de la disminució psíquica.
- L'important pes burocràtic que suporten els professionals així com la pressió assistencial que deriva en un descens de la qualitat real de l'assistència.
- Les mancances en temps i formació dels metges d'atenció primària fan que no puguin atendre la problemàtica de salut mental que els pertocaria.
- La infraestructura totalment insuficient de recursos per a la rehabilitació i la reinserció en la comunitat.
- La manca molt important de recursos d'atenció psicoterapèutica.
- La disminució en el creixement de personal dels equips de salut mental en les darreres dècades a favor dels psiquiatres, amb mancances importants en la seva formació psicològica i social.
- La precarietat laboral i els sous baixos dels professionals.

2. **Albert Mariné.** Cal fer una planificació basada en les necessitats i no en funció dels *lobbies* de pressió. Hi ha manca d'equitat en la distribució dels recursos. Els CSM tenen un excés de pressió assistencial que genera llistes d'espera i massificació assistencial. Hi ha mancances tant en la recerca com en la docència. A les unitats d'aguts, s'han de donar altes precipitades. Els professionals estan massa pressionats i mal pagats.
3. **Teresa Marfull.** Aquest és l'any europeu del discapacitat. Les famílies se senten poc ateses i els problemes en les urgències psiquiàtriques són molt rellevants. Cal aprofundir en els drets de les persones amb malaltia mental. Els familiars han de participar en els comitès d'ètica. Cal facilitar la continuïtat dins un sistema que afavoreixi també l'atenció integral.
4. **Nora Acosta.** Des dels serveis socials es vol treballar de manera integral amb l'individu i la família en el seu context, però el temps de què disposen els equips és escàs per a fer una atenció de qualitat. Hi ha hagut, en els darrers anys, un increment de demanda als centres ambulatoris del 150 al 300%, mentre que l'increment de personal ha estat mínim, sobretot pel que fa a psicòlegs i treballadors socials. Cal abundar en programes de prevenció en la infantesa.
5. **Fèlix Hernández.** Poc temps per a l'atenció als pacients en els CSM (15 minuts per visita) i poca freqüència de visites (cada mes i mig). Excessives llistes d'espera. Estadades massa curtes en hospitalització. Pocs pisos assistits per a les necessitats que hi ha. Cal potenciar més la sanitat pública en detriment de la privada. Les pensions són baixes (no contributives de 43.000 ptes.) i es triga a cobrar-les. Manquen places per a la Reinserció laboral. No hi ha programes d'atenció adequada als indigents, dels que sabem que més del 50% tenen problemes mentals.
6. **Ruth Sonabend.** Felicita per aquesta convocatòria la Plataforma. Expressa la seva preocupació, perquè els CSMA tenen una ratio psiquiatre/psicòleg de 4 a 1. Si bé, per ara, la proporció als centres infantils és inversa, es detecten canvis en la tendència que poden desencadenar un desequilibri semblant. No disposar de recursos assistencials adequats per als problemes conductuals de la infantesa es tradueix en una cronificació dels trastorns. Si bé valora positivament la iniciativa del Programa de Salut Mental d'iniciar un treball per desplegar recursos psicoterapèutics, destaca també que cal potenciar les psicoteràpies als CSM a més de recolzar les unitats especialitzades.
7. **Manuel Puig.** Descriu la situació del seu centre de treball on destaca la creació de la figura de la Infermera de referència, destinada a facilitar la continuïtat assistencial en relació als centres externs de la xarxa i a vetllar per un tractament integral dins la unitat.

8. **Gabi Moreno.** Destaca que el desplegament de les xarxes és incompleta i té dubtes sobre l'adequada resposta a les necessitats socials. Preocupa la manca de titulació i de formació específica dels auxiliars d'infermeria que fins fa uns anys encara existia.

Idees-clau del debat:

- Necessitat d'un "salari social" pels malalts mentals incapacitats per a treballar.
- Necessitat de campanyes de sensibilització social envers la població general respecte les persones que pateixen trastorns mentals.
- Suport públic a les associacions d'usuaris de la xarxa.
- Desplegament d'un sistema d'urgències domiciliàries.
- Millora del sistema general d'urgències amb especial atenció a la patologia mental.
- Ratio màxima de pacients per cada professional i estàndards mínims de temps per visita.
- Importància dels recursos no sanitaris en el camp de la salut mental i necessitat d'una planificació integral.
- Existència de desequilibri de dotacions segons els diferents sectors sanitaris.
- Necessitat de potenciar serveis socials i de rehabilitació per a la salut mental.
- El Dr. Ballester informa del creixement del pressupost en un 20% per l'any 2003 i la realització d'una enquesta per part de Psicost. sobre l'ús de recursos comparant-ho amb altres autonomies i amb algun sector italià.
- Es fa esment de la necessitat d'aprofundir en aquest debat obert i d'establir-lo de forma permanent.
- Un tema central i reiteratiu a treballar fa referència als models tant d'organització i planificació com d'intervenció en les xarxes.

Propostes de futur:

1. Realitzar una reunió de la Plataforma per a valorar les dues taules del Fòrum de debats.
2. Analitzar les dades recollides sobre la situació assistencial actual.
3. Promoure una campanya de sensibilització i de propostes de millora per aquest any 2003 així com una trobada amb els partits polítics per tractar la qüestió.

Valoració de la sessió:

El clima de la sessió ha estat de col·laboració i diàleg entre els participants i d'acte fundacional de la Plataforma, moviment que vol aplegar els implicats en

l'àmbit de la salut mental per tal de vetllar per a la seva millora dins una assistència pública de qualitat.